

“สายธารสีโป”

ถ่ายทอดประสบการณ์

“คน” กับ “การเขียน”

เริ่มต้นที่ “หัวใจ”

หลายคนอาจเข้าใจว่าคนที่เขียนหนังสือได้ ต้องจบการศึกษาจากมหาวิทยาลัย ต้องได้รับการศึกษาในสาขาที่เกี่ยวข้องกับการเขียนโดยเฉพาะ แต่กวีและนักเขียนชื่อดังของจังหวัดชายแดนภาคใต้คนหนึ่งนามว่า “สายธารสีโป” หรืออาจารย์นิพนธ์ รัตนพันธ์ บอกว่านี่เป็นความเข้าใจผิด

ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัย “สายธารสีโป” มาบรรยายเรื่องประสบการณ์การเขียน และการหยิบข้อมูลท้องถิ่นขึ้นมาสร้างสรรค์เป็นงานสารคดีและวรรณกรรมเมื่อ 9 พฤศจิกายน 2558 ท่ามกลางผู้สนใจคับคั่งห้องประชุมมะเดื่อ

เขาฟันธงว่าผู้ที่จะสามารถเขียนหนังสือนั้นไม่จำเป็นต้องจบมหาวิทยาลัยหรือบางคนอาจจะไม่ได้เรียนมหาวิทยาลัยด้วยซ้ำ แต่ก็สามารถเป็นนักเขียน

ที่ดีได้ เพราะพวกเขาเหล่านั้นสามารถค้นพบตัวเอง มีความศรัทธา และมีความเชื่อมั่นในตัวเอง การที่เราจะเป็นนักเขียนที่ดีได้นั้น ต้องมีนิสัยรักการอ่าน และมีทักษะในการอ่าน เพราะการเขียนและการอ่านมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

“การอ่านคือการรับรู้และการแปลความหมายของตัวอักษร เครื่องหมาย สัญลักษณ์ มาเป็นความคิดความรู้ ความเข้าใจระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญของการเรียนรู้และการดำเนินชีวิตในสังคม การอ่านยังเป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้ความคิด การอ่านช่วยให้เกิดความสุขและช่วยในการทัศนคติชีวิต ลักษณะของการอ่านที่ดีคือการสร้างนิสัยรักการอ่าน” นักเขียนอาจุโกล่าวและเสริมต่อว่า ทักษะการอ่านจะสร้างทักษะในการสรุปวิเคราะห์ ตลอดจนการสังเคราะห์ให้แก่ผู้อ่านให้มีจุดมุ่งหมายชัดเจน มีความสามารถในการ

เลือกหนังสืออ่าน จดบันทึกและค้นคว้า ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะค่อยๆ หลอมรวมให้กลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต

“การอ่านจึงจะช่วยให้เราสามารถจัดการชีวิตได้ดีขึ้น การเป็นนักเขียนที่ดีนั้นต้องเริ่มจากการเป็นนักอ่านที่ดีก่อน มีนิสัยรักในการอ่าน มีเจตคติที่ต้องการอ่าน ไปจนถึงการฝึกฝน ฝึกทักษะเพื่อการเป็นนักเขียนที่ดี ขอเพียงมีความศรัทธา มีความรักที่จะเขียน เพียงเท่านั้นทุกคนก็สามารถเป็นนักเขียนที่ดีได้” นักเขียนซึ่งเต็มเปี่ยมด้วยจิตวิญญาณความเป็นครูกล่าว

ราวจินตนาการ

สายธารสิไป กล่าวว่านักเขียนที่ดีต้องมีความเชื่อมั่นในอิทธิพลของวรรณกรรม มีความฝันและจินตนาการ มีพรสวรรค์และความรู้ มีแบบแผนและวิธีการเขียน มีความรักที่จะเขียนและลงมือเขียน นักเขียนที่ดีต้องมีการวางแผนการเขียน

“การวางแผนการเขียนจะทำให้เราสามารถทำงานได้อย่างเป็นระบบ ขณะที่ความอยาก หรืออารมณ์ปรารถนาจะเขียนจะทำให้การเขียนมีความเป็นธรรมชาติ” เขากล่าว และว่าเมื่อการเขียนมีเบื้อง

คนเราในปัจจุบันนี้ยังใช้ทักษะ
อย่างไม่ครบสมบูรณ์ บางทีก็ยังใช้
แบบไม่ค่อยจะให้ประโยชน์
บางครั้งจึงมีการละเลย จนหลงลืม
ในที่สุด จึงไม่แปลกใจเลยที่งาน
เขียนไม่ค่อยได้รับความนิยม

ส่วนการเขียนคือการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ความต้องการของบุคคลออกมาเป็นตัวอักษร เน้นสื่อความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจ การอ่านคือการแสดงความรู้สึกนึกคิดและความต้องการออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร และการจัดเป็นการรับสารที่เป็นหลักฐานทางกฎหมาย การเขียนมีความสำคัญคือเป็นเครื่องมือสื่อสารในชีวิตประจำวัน เป็นเครื่องมือแสดงซึ่งความรู้ ความคิด ความรู้สึก เป็นเครื่องสนองความปรารถนาของมนุษย์ และยังเป็นเครื่องมือถ่ายทอดทางวัฒนธรรม การเขียนมีจุดมุ่งหมายดังนี้ เขียนเพื่ออธิบายความรู้ เขียนเพื่อแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ เขียนเพื่อสะท้อนปัญหา บอกเล่าเรื่อง

หลังหรือความเป็นมาเช่นนั้น งานเขียนนั้นก็จะสามารถสื่อความหมายชัดเจน อ่านง่าย เข้าใจง่าย เพราะนักเขียนมี “ใจ” และ “ชอบ” เป็นพื้นฐาน

“เพราะเมื่อเราชอบและรักในการกระทำสิ่งหนึ่งๆ แล้ว ความสามารถในการกระทำก็ยิ่งเพิ่มพูนมากขึ้น เรามักจะเห็นบางคนที่เกิดมาไม่มีโอกาสได้เรียนหนังสือเหมือนคนอื่นๆ เช่นบางคนที่ไม่ได้เรียนศิลปะ แต่กลับสามารถทำงานศิลปะที่ทรงคุณค่าได้อย่างน่าเหลือเชื่อ สิ่งนี้มันทำให้เราเชื่อว่าความรู้ไม่ได้ขึ้นอยู่กับเนื้อหาวิชาในหนังสือเพียงเท่านั้น ในบางครั้งเราอาจกล่าวได้ว่าตำราต่างๆ อาจเป็นเนื้อหาวิชาความรู้ที่ตายไปแล้ว ความรู้ที่แท้จริงคือ

การค้นพบตนเอง เขียนเรื่องตัวเอง และเดินตามทางเดินของตัวเอง เมื่อไหร่ที่ออกเดินทางเมื่อนั้นคือจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้ ถึงมันจะช้า แต่มันใช่”

สายธารสิโป ยังได้แนะนำถึงขั้นตอนการเขียนด้วยว่า ควรเริ่มต้นจากเรื่องที่เราอยากเล่า แล้วก็ให้คิดว่า เรื่องที่อยากเล่า นั้นจะนำเสนอแก่นสารอย่างไร

“เราต้องสร้างแก่นเรื่อง การได้แก่นเรื่องจะทำให้การเขียนของเรามีเป้าหมาย” นักเขียนแห่งชาติแดนภาคใต้กล่าวและอธิบายเพิ่มเติมว่าแก่นเรื่องนั้นแท้แล้วก็คือแนวคิดนั่นเอง การที่เรื่องมีแนวคิดชัดเจนจะทำให้ผู้เล่าเรื่องวางโครงเรื่องได้ง่ายและมีทิศทางมากขึ้น ทั้งยังส่งผลต่อการกำหนดตัวละคร มีบทสนทนา ฉาก สถานที่ มีความเป็นจริงและจินตนาการ

“ดังนั้นนักเขียนใหม่ๆ จึงควรต้องฝึกเขียนเรื่องใกล้ตัว เพราะเรื่องใกล้ตัวเป็นสิ่งที่เรารู้ดีที่สุด เมื่อเขียนก็แค่นำมันมาดัดแปลงเสียใหม่ด้วยการจินตนาการหรือการสร้างสรรค์” สายธารสิโป ชี้แนะผู้เข้าร่วมฟังบรรยายด้วยน้ำเสียงที่หนักแน่นและจริงจัง

สุดท้ายเขาย้ำว่าเมื่อเรารักในงานเขียนเราชอบที่จะเขียน สิ่งแรกที่เรารู้จัก นั่นก็คือความต้องการที่จะเขียนเล่าเรื่องให้ผู้อื่นนั้นได้รับรู้ เรื่องราวนี้จึงกลายเป็นบันทึกแห่งความทรงจำไปโดยปริยาย การที่เราจะเขียนงานเขียนสักเรื่องให้มีคุณค่า ต้องเริ่มจากจากทักษะพื้นฐานที่มีอยู่ในตัวมนุษย์ทุกคนนั่นคือ ทักษะการฟัง การดู การพูด การอ่าน และการเขียน

“คนเราในปัจจุบันนี้ยังใช้ทักษะอย่างไม่ครบสมบูรณ์ บางทีก็ยังใช้แบบไม่ค่อยจะให้ประโยชน์ บางครั้งจึงมีการละเลย จนหลงลืมในที่สุดจึงไม่แปลกใจเลยที่งานเขียนไม่ค่อยได้รับความนิยม”

เพราะว่านักเขียนที่เก่งๆ ก็ต้องเริ่มต้นจากการใช้ทักษะพื้นฐานให้เป็นประโยชน์ที่สูงสุด การก้าวสู่ความสำเร็จนั้นย่อมต้องผ่านประสบการณ์ที่มากมายพอสมควรอยู่แล้ว และหัวใจสำคัญของการเขียนที่ดีคือการอ่านให้มาก การอ่านเป็นเครื่องมือหนึ่งที่สำคัญในการเรียนรู้ เมื่ออ่านมากเขียนเป็นอย่างไรก็ตามการเขียนดี ก็ไม่เท่ากับการลงมือเขียน

อย่างไรก็ดี ในโลกปัจจุบัน โลกของการเขียนการอ่านถูกยื้อแย่งไปด้วยกิจกรรมอื่นๆ มากมาย โดยเฉพาะกิจกรรมด้านการติดต่อสัมพันธ์ออนไลน์ สายธารสิโป ยอมรับว่านี่คือโลกแห่งความสุขของคนสมัยใหม่

“ในปัจจุบันเราคงจะหลีกเลี่ยงความสุขที่ได้มาจากโลกเสมือนไม่ได้ หากมองย้อนอีกมุมหนึ่งดู ลองสะกิดใจสักนิดปิดมือถือดับมันเสียสักครู่ เราจะค้นพบตัวละครหนึ่งที่เข้ามาแล่นอยู่ในหัว มันพยายามสื่อสารกับเราอยู่ เมื่อนั้นเราจึงหยิบปากกาบรรจงเขียนลงในสมุด เมื่อนั้นตัวละครนั้นก็จะปรากฏรูปร่างเด่นชัดขึ้น จนกลายเป็นตัวละครที่สมบูรณ์โดยที่เราเป็นผู้สร้างมันขึ้นมา”

เรื่องราวทุกเรื่องราวย่อมมีคุณค่าภายในตัวเสมอ เป็นจุดเกิดการสร้างแรงบันดาลใจให้กับใครหลายคน

อารมณ์ที่เราจะมีมักจะส่งผลต่อจิตใจและความรู้สึกของเราเสมอ อย่าปล่อยให้อารมณ์เหล่านั้นสูญหายไปโดยว่างเปล่า จงหยิบปากกาแห่งโปรดและสมุดคู่ใจที่เป็นดังอาวุธของนักเขียนบรรจงเขียนอารมณ์ที่ได้รับในขณะนั้นเป็นตัวอักษรเสียเถอะ ก่อนที่มันจะสูญหายไป

เมื่อใดที่ปลายปากกาแตะยังพื้นผิวของสมุด เมื่อนั้นเรื่องราวที่ยิ่งใหญ่ก็ได้เริ่มต้นขึ้น เป็นการกักเก็บความทรงจำที่ล้ำค่าเก็บเอาไว้ภายใต้จิตใจดวงเล็กๆ ของเรา ■

